

31 753

Rechtsbijstand

Nr. 227

Brief van de minister voor Rechtsbescherming

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 januari 2021

Op 21 januari 2021 heeft de vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid een brief gevraagd over de stappen die de komende tijd worden gezet met betrekking tot de stelselvernieuwing rechtsbijstand, te onderscheiden naar de verschillende onderdelen van de stelselvernieuwing en daarbij tevens in te gaan op de gevolgen van een eventuele controversieel verklaring van het dossier.

Met de stelselvernieuwing werken we samen met alle betrokken partijen toe naar een toekomstbestendig en betaalbaar stelsel in 2025, waarin mensen die zijn vastgelopen eerder en beter worden geholpen richting een oplossing voor hun probleem. En waarin advocaten en mediators een vergoeding krijgen die in betere verhouding staat tot het goede werk dat zij doen. Zoals ik aangaf in de laatste voortgangsrapportage die ik op 11 januari jongstleden aan uw Kamer heb gezonden¹, bevindt de stelselvernieuwing zich thans in de pilotfase. Met diverse pilots, projecten en activiteiten beproeven we in de praktijk wat samen met alle bij de stelselvernieuwing betrokken partijen in voorgaande fasen is uitgedacht en in gang gezet. Met de best practices en nieuwe werkwijzen die hieruit voortvloeien en de nieuwe samenwerkingen die hieruit ontstaan, voeden en versterken we de stelselvernieuwing. In lijn met de lerende aanpak van de stelvernieuwing, die loopt tot en met 2024, vormt wetgeving het sluitstuk. De komende periode is er van indiening van een wetsvoorstel of het zetten van onomkeerbare stappen richting een nieuw stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand dan ook geen sprake. Hierna volgt een schets van de belangrijkste activiteiten binnen de drie hoofdmaatregelen van het programma die het komende halfjaar zijn voorzien.

Versterking eerste lijn

Ter versterking van de laagdrempelige toegang zijn diverse pilots gestart, met verschillende einddata.² Door de impact van de coronamaatregelen heeft de uitvoering daarvan enige vertraging opgelopen. De eerste resultaten worden vanaf de zomer 2021 verwacht. Tevens is gestart met de ontwikkeling van een instrument ter ondersteuning van een goede diagnose en advies. Er wordt gewerkt aan een eerste schets van een instrument (prototype) dat in samenwerking met de betrokken partners in de praktijk zal worden getoetst.

Burgergerichte overheid

In het spoor van verbeterde dienstverlening wordt er samen met de betrokken uitvoeringsorganisaties gewerkt aan een probleemanalyse, op basis waarvan per

¹ Kamerstuk 31753, nr. 225.

² Zie voor een volledig overzicht bijlage 3 van de voortgangsrapportage van 11 januari 2021, Kamerstuk 31753, nr. 225.

organisatie een top 3 van problemen wordt opgesteld waarvoor oplossingsrichtingen worden geformuleerd. Daarnaast worden de betrokken organisaties ondersteund bij de omslag naar een meer burgergerichte werkwijze. Ten slotte gaat in het voorjaar een kleinschalige pilot tussen het UWV en het Juridisch Loket van start die is gericht op proactieve samenwerking met als doel om de informatie-uitwisseling tussen het UWV en het Juridisch Loket te verbeteren. Ten bevordering van meer burgergerichte wet- en regelgeving zal in de komende periode in overleg met de betrokken uitvoeringsorganisaties een analyse worden gemaakt waarvoor hun organisaties de specifieke knelpunten in wet- en regelgeving zitten en welke interventies bijdragen aan een oplossing. Tevens brengen we bestuursrecht breed nader in kaart wat de effecten van wet- en regelgeving en ook procedeedrag van bestuursorganen zijn op de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Versterking van de tweede lijn

Momenteel werken de verschillende ketenpartners, waaronder de Raad voor Rechtsbijstand, de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), het Juridisch Loket en de Mediatorsfederatie Nederland (MfN), gezamenlijk verschillende oplossingsroutes uit voor echtscheidingen. De rechtshulppakketten maken deel uit van die oplossingsroutes. De komende periode wordt ook gestart met de uitwerking van rechtshulppakketten voor arbeidsongeschiktheid en asiel. Goede voorbeelden uit de praktijk en ervaringen uit de lopende pilots en de innovatieve projecten leveren hiervoor essentiële input.³ Daarnaast werken we samen met de betrokken partijen, waaronder de Raad voor Rechtsbijstand, NOvA en MfN, de initiatieven op het terrein van het personen- en familierecht (van in totaal € 19 miljoen) verder uit.

De bovengenoemde activiteiten die in de komende periode binnen de stelselvernieuwing worden voortgezet dan wel zullen worden opgestart, zijn niet onomkeerbaar en passen daarom ook binnen de demissionaire status van het kabinet. Indien uw Kamer het dossier van de rechtsbijstand controversieel verklaart, heeft dat dus vooralsnog geen gevolgen voor de voortgang van de stelselvernieuwing.

De minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

³ Zie voor een volledig overzicht bijlage 3 van de voortgangsrapportage van 11 januari 2021, Kamerstuk 31753, nr. 225.